

На занятиях преподавателю необходимо вводить в лексикон студентов ценную в лингвострановедческом плане лексику, строить обучение, используя тексты, которые раскрывают культурные традиции нашего народа.

Помогают формированию культурологической компетенции и различного рода воспитательные и внеклассные мероприятия, в ходе которых студент накапливает знания о культуре, обычаях и традициях страны, в которой он находится.

Формирование у учащихся лингвокультурологической компетенции должно носить комплексный и системный характер, т.е. на каждом уровне преподавателю необходимо учитывать и реализовывать данный аспект.

ВЫКАРЫСТАННЕ БАТАНЧНЫХ НАЙМЕННЯЎ У АНАТАМЧНАЙ ТЭРМІНАЛОГІ

УА «Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт»

Кафедра замежных моў

Божка Т.В., Забароўская В.С.

У працэсе вывучэння асноў лацінскай тэрміналогіі студэнты першага курса медыцынскага ўніверсітэта сутыкаюцца з проблемай завучвання вялікай колькасці лексічных адзінак, таму акцэнтаванне ўвагі на ўнутранай форме тэрмінаў садзейнічае больш якаснаму асэнсаванню і лепшаму іх запамінанню [1, с. 290].

У кожным з трох раздзелаў медыцынскай тэрміналогіі (анатамічнай, фармацэўтычнай і клінічнай) утрымліваецца значная колькасць тэрмінаў, утвораных па сувязі з раслінным светам. У дадзеным артыкуле мы прапануем зварнуць увагу на анатамічныя тэрміны падобнага роду. Найбольш распаўсюджанымі з'яўляюцца наступныя тэрміны.

1. Назоўнік *truncus*, *i m* – ‘ствол, тулава’ сустрокаеца амаль ва ўсіх раздзелах анатоміі. Сярод тэрмінаў раздзела «Сардэчна-сасудзістая сістэма» ёсць тэрміны *truncus pulmonalis* – ‘лёгачны ствол’, *truncus brachiocephalicus* – ‘плечагалаўны ствол’. У тэрміналогіі нервовай сістэмы існуюць *truncus cerebri* – ‘ствол мозга’ і *truncus encephalicus* – ‘мазгавы ствол’ (аддзел галаўнога мозга).

2. Паняцце *arbor, oris f* – ‘дрэва’ выкарыстоўваецца ў тэрміне *arbor vitae cerebelli* – ‘дрэва жыцця мазжачка’ (дадзенае анатамічнае ўтварэнне сапраўды мае выгляд галінастага дрэва). Таксама *arbor* выкарыстоўваецца і для абазначэння сукупнасці ўсіх бронай, пачынаючы з галоўных і заканчваючы канечнымі бранхіёламі, якія ўтвараюць ‘бронхіяльнае дрэва’ – *arbor bronchialis*.

3. Даволі распаўсюджаным з'яўляецца ў анатамічнай тэрміналогіі паняцце *radix, icis f* – ‘корань, карэнъчык’, якое выкарыстоўваецца больш чым у дваццаці анатамічных тэрмінах. Напрыклад, *radix dentis* – ‘корань зуба’,

radix pili – ‘корань воласа’, *radix pulmonis* – ‘корань лёгкага’, *radix linguae* – ‘корань языка’, *radix mesenterii* – ‘корань брыжейкі тонкай кішкі’, *radix sensitiva nervi trigemini* – ‘адчуvalыны карэнъчык трайнічнага нерва’, *radix inferior plexus cervicalis* – ‘ніжні карэнъчык шыйнага спляцення’ і інш.

4. Паняцце *cortex, icis m* – ‘кара, коркавае рэчыва, скурка, шкарлупіна’ – сустракаецца практычна ва ўсіх раздзелах анатамічнай тэрміналогії: *cortex cerebelli* – ‘кара мазжачка’, *cortex lentis* – ‘кара крышталіка’, *cortex ovarii* – ‘коркавае рэчыва яечніка’, *cortex renis* – ‘коркавае рэчыва ныркі’ і інш. Выкарыстоўваюцца таксама вытворны прыметнік *corticalis*, *e* – ‘коркавы’ і складаныя прыметнікі: *corticonuclearis*, *e* – ‘коркава-ядзерны’, *corticopontinus*, *a, ut* – ‘коркава-маставы’, *corticoreticularis*, *e* – ‘коркава-сеткаваты’ і інш.

5. Назоўнік *ramus, i m* – ‘галіна, сук’, які часцей за ўсё характэрыйзуе разгалінаванне нерваў. Напрыклад, у анатоміі існуюць тэрміны: *ramus colli* – шыйная галіна, *rami buccales, temporales et zygomatici* – ‘шчочныя, скроневыя і скулавыя галіны’, сустракаецца і вытворны назоўнік – *ramulus, i m* – ‘галінка’, напрыклад, у тэрміне *ramuli episclerales* – ‘эпісклеральныя галінкі’.

6. Не менш ужывальным з’яўляецца тэрмін *nucleus, i m* – ‘ядро’, які ў сваю чаргу з’яўляецца памяншальнным ад *pix, nucis f* – ‘арэх’. Часцей за ўсе ядром абазначаецца анатамічнае і функцыянальнае адразненне скаплення нервовых клетак у галаўным ці спінным мозгу. Напрыклад, *nuclei anteriores thalami* – ‘пярэднія ядра таламуса’, *nuclei cerebelli* – ‘ядра мазжачка’, *nuclei nervi facialis* – ‘ядра нерва твару’, *nuclei nervi vagi* – ‘ядра блукаючага нерва’, *nuclei nervorum cranialium* – ‘ядра чарапных нерваў’ і г. д.

7. Паняцце *bulbus, i m* у класічнай латыні мае паняцце ‘цыбуля, цыбуліна’. У анатамічнай тэрміналогії мае значэнне ‘клубнепадобнае патаўшчэнне, пашырэнне’. Менавіта ў такім сэнсе гэты назоўнік выкарыстоўваецца ў тэрмінах *bulbus aortae* – ‘цыбуліна аорты’, *bulbus duodeni* – ‘цыбуліна дванаццаціперснай кішкі’, *bulbus inferior vena jugularis internae* – ‘ніжніе ўнутранай ярэмнай вены’. Сферычнае ўтварэнне, размешчанае ў вачніцы, носіць назуву *bulbus oculi* – ‘вочны яблык’ ці ‘вочная цыбуліна’. Сваю назуву яно атрымала ў сувязі з tym, што складаецца з некалькіх абалонак, якія акружаюць больш далікатнае ўнутранае змесціва яблыка, як пласціны цыбуліны.

Астатнія найменні частак раслін менш распаўсюджаны ў анатамічнай тэрміналогіі, але і яны даюць уяўленне пра форму, структуру анатамічнага ўтварэння, что садзейнічае лепшаму запамінанию дадзеных лексічных адзінак. Напрыклад, *folia cerebelli* – лісткі мазжачка, *petiolus epiglottidis* – ‘пляўстак надгартанніка’, *dendritum, i n* (ад грэчаскага *dendron* – ‘дрэва’) – ‘дэндрит, дрэвападобная разгалінаваная нарасць цытаплазмы нервовай клеткі’.

Шэраг тэрмінаў у анатамічнай тэрміналогіі звязаны з назвамі саміх раслін, у якіх адлюстроўваецца падобнасць таго ці іншага анатамічнага ўтварэння з дадзенымі біялагічнымі відам [2]. Значная колькасць тэрмінаў, утвораных па сувязі з раслінным светам, прысутнічае ў раздзеле «Нервовая сістэма». У прыватнасці: *corpus amygdaloideum* – ‘міндалепадобнае цела’; *lens*,

lentis f – ‘сачавіца’ – ‘крышталік’ (мае форму дваякавыпуклай лінзы; падобны да зярна сачавіцы); *nucleus lentiformis* – ‘сачавіцападобнае ядро’; *putamen, inis n* – ‘шалупінне, скурка, шкарлупіна’ (вонкавая частка сачавіцападобнага ядра); *helix, icis f* – ‘плюшч’ – ‘завіток, свабодны загнуты край вушной ракавіны’; *corpus pineale* (ад *pinus, i f* – сасна) – ‘шышкападобнае цела’ (мае авальную форму, чырванаватую афарбоўку і шарахаватую паверхню); *tonsilla cerebelli* – ‘міндаліна мазжачка’ (акруглая долька паўшар’я мазжачка).

У анатамічным раздзеле «Апорна-рухальная сістэма» можна знайсці тэрміны: *musculus piriformis* (ад *pirum, i n* – ‘груша’) – ‘грушападобная мышца’; *os pisiforme* (ад *pisum, i n* – ‘гарох’) – ‘гарохападобная косць’; *os sesamoidea* (ад *sesamum, i n* – ‘сезам, кунжут’) – ‘сезамападобныя косці’ (невялікай велічыні плоскаакруглай формы косці, якія ўваходзяць у склад дапаможнага апарату мышцаў).

Унутраная форма вышэйпрыведзеных медыцынскіх тэрмінаў адлюстроўвае марфалагічнае падабенства анатамічных утварэнняў з аб'ектамі расліннага свету. У сувязі з tym, што ў практицы выкладання лацінскай мовы ў медыцынскім універсітэце пры вывучэнні фармацэўтычнага і клінічнага модуляў вялікую ролю адыгрывае звязтанне да вывучанага матэрыялу ў анатамічным модулі. Студэнтам можна прашанаваць заданні на ўстанаўленне сувязей паміж аднакаранёвымі тэрмінамі. Як, напрыклад, паміж тэрмінамі: *folia cerebelli* (анатамічны тэрмін) і *Acidum folicum* – ‘фоліевая кіслата’ (фармацэўтычны тэрмін); *lens* (анатамічны тэрмін) і *lentigo* – пляма ў выглядзе сакавіцы (клінічны тэрмін); *corpus pineale* (анатамічны тэрмін) і *Oleum Pini* – сасновае масла (фармацэўтычны тэрмін).

Такім чынам, увага да найменняў, утвораных з дапамогай асацыятыўнага аспекту са светам раслін, дапамагае скласці цэласнае ўяўленне пра медыцынскую тэрміналогію як сістэму ўзаемазвязных элементаў.

ЛІТАРАТУРА:

1. Божко, Т. В. Ассоциативный аспект преподавания медицинской латыни / Т. В. Божко, О. В. Шидловская // Язык. Общество. Медицина : сб. материалов XIV Республиканской научно-практической конференции и XI научно-практического семинара преподавателей «Формирование языковой компетенции в процессе профессиональной подготовки студентов: традиции, новации, внедрение современных технологий обучения» / отв. ред. А. А. Мельникова. – Гродно : ГрГМУ, 2015. – С. 288–290.
2. Гринкевич, Е. И. Прямой и переносный характер мотивационного признаков семантике анатомического термина [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://docplayer.ru/26980027-1-istochniki-terminov-privlechennyh-dlya-issledovaniya-mezhdunarodnaya-anatomicheskaya-terminologii-s.html>. – Дата доступа: 01.11.2017.
3. Кондратьев, Д. К. Латинский язык. Анатомическая номенклатура, фармацевтическая терминология и рецептура, клиническая терминология и рецептура, клиническая терминология : учеб.-метод. пособие для студентов лечебного, педиатрического, медико-психологического и медико-

- диагностического факультетов / Д. К. Кондратьев [и др.] ; под общ. ред. Д. К. Кондратьева. – Гродно : ГрГМУ, 2008. – 416 с.
4. Принцева, Ю. Н. Анатомическая номенклатура в курсе латинского языка медицинского университета [Электронный ресурс] / Ю. Н. Принцева. – Режим доступа: <http://studydoc.ru/doc/2524642/anatomiceskaya-nomenklatura>. – Дата доступа: 01.11.2017.
5. Казачёнок, Т. Г. Анатомический словарь: латинско-русский, русско-латинский / Т. Г. Казачёнок. – 3-е изд., доп. – Минск : Выш. шк., 1990. – 511 с.

ИНТЕРАКТИВНЫЕ ПРЕЗЕНТАЦИИ КАК ФОРМА ПРЕДЪЯВЛЕНИЯ ПРОЕКТА

УО «Гродненский государственный университет имени Янки Купалы»
Кафедра педагогики и социальной работы

Бэкман Е.В.

Проектная деятельность уже стала повседневной на занятиях по дисциплине русский язык как иностранный, т.к. данный вид деятельности можно использовать и как итоговую работу, и как творческую для участия в различных конкурсах.

Практически всегда для презентации проектов мы используем программу Microsoft Power Point, т.к. при помощи нее можно сделать достойную презентацию. Эта программа постоянно развивается и обрастает новыми функциями, заслуживающими внимания. Но в данной статье хотелось бы обратить внимание на альтернативные сервисы. Это поможет попробовать что-нибудь новое и выбрать удобный способ сделать информацию наглядной.

Главное – быть уверенным, что пользуешься сервисом не в силу привычки, а потому что он лучше всего подходит в конкретном случае [1].

1. Google–презентации. Google [2] хранит документы в облаке, а это значит, что, ни преподавателю, ни студентам не придётся хранить информацию на флэшке, которую можно потерять, или забыть дома. Информация будет под рукой и на рабочем месте, и дома, а в пути редактировать документы можно через приложение. В то же время, создавать, редактировать и просматривать презентации можно без подключения к интернету. В презентациях Google есть все инструменты Google Docs: изменения в документе будут мгновенно сохраняться, а вариативные настройки доступа позволяют редактировать документ вместе с преподавателем или другими студентами, если проект выполняется группой студентов. Также есть возможность оставлять комментарии и, что немаловажно, презентация Google Docs синхронизируются с документами пакета MS Office.

2. Prezi [3] – это очень красивый и визуально приятный сервис, но его использование требует привычки. Prezi – своего рода «дерево мысли».